

**Oświadczenie złożone
przez senatorów
Magdalenę Kochan i Stanisława Gawłowskiego
na 63. posiedzeniu Senatu
w dniu 22 czerwca 2023 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra kultury i dziedzictwa narodowego Piotra Glińskiego

Oświadczenie dotyczy zabytku, dwunastowiecznego unikatowego Zamku Piastowskiego w Krośnie Odrzańskim. To jest jeden z niewielu zabytków na ziemiach dawniej nazywanych odzyskanymi, dzisiaj to są zachodnie ziemie Polski, gdzie książęta piastowscy rządili przez cały okres średniowiecza. Dwunastowieczny zamek jest dzisiaj oczywiście w bardzo niedobrym stanie, ale władze gminy Krosno Odrzańskie postanowiły zawalczyć o odbudowę tegoż unikatowego zabytku w skali Polski. W 2017 r., jeśli chodzi o to piastowskie dziedzictwo św. Jadwigi Śląskiej – w czasie najazdu Tatarów na Polskę św. Jadwiga przebywała tam wraz z mniszkami ze swojego zakonu – wnioskowano do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego o remont i restaurację zamku na kwotę 15 milionów zł. Jeden z ekspertów ocenił wniosek najwyższą ilością punktów. I to nie bardzo spodobało się decydującym w zakresie rozdysponowywania pieniędzy na tego rodzaju projekty. W związku z tym zatrudniono drugiego eksperta, który dał najniższą z możliwych ocen. Średnia wyszła taka, że zabrakło 1 punktu do pozytywnej oceny tego wniosku. Dodamy tylko, że władze miasta Krosno Odrzańskie są związane z opozycją, a praktycznie rzecz biorąc, pan burmistrz jest członkiem Platformy Obywatelskiej. To się odbywało w 2017 r. W 2019 r. walczone w sądzie administracyjnym. Niestety, sprawa nie została pomyślnie orzeczona przez wojewódzki sąd administracyjny.

W 2020 r. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego poinformowało władze gminy, że ma wolne środki i możliwości ponownej oceny tegoż projektu. Władze gminy składają ten projekt. W 2021 r. dostają informację o otrzymanym dofinansowaniu, tyle że w tym roku koszty realizacji projektu to już nie 28 milionów zł, które były zapewnione z ministerstwa, ale 40 milionów zł, bo żadna z firm, które mogły się podjąć tej renowacji, nie chce niżej swojej pracy wycenić. Władze gminy postanowiły spróbować jednak sięgnąć po te pieniądze, rozdzielić projekt, który wiązał się także z renowacją kościoła, na 2 projekty: zamek jako jeden, kościół jako drugi, i na kościół otrzymano dotację z Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020. Ale władze ministerstwa powiedziały: nie, nie, tak nie chcemy, w związku z tym trudno, pożegnajcie 28 milionów, nie będzie żadnej rozdzielności tych projektów. W ten sposób 28 milionów zł zostało gminie zabrane.

W 2020 r. Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych – wniosek gminy o realizację tego projektu odrzucony. W 2021 r. Program Inwestycji Strategicznych Polski Ład – składają wniosek o odbudowę Zamku Piastowskiego i znów nie otrzymują dofinansowania. W 2022 r. druga edycja Programu Inwestycji Strategicznych Polski Ład – wniosek odrzucony. W 2022 r. wniosek o środki na zabezpieczenie, już nie remont, tylko na zabezpieczenie skrzydła wschodniego – brak wsparcia. W 2023 r. – dokumentacja, która pozwoli na odbudowę Zamku Piastowskiego etapami ze środków Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Wniosek jest w ocenie.

Efekt tego wniosku to 300 tysięcy zł, choć wnoszono o 614 tysięcy, ale już nie na remont, tylko na zabezpieczenie skrzydeł, które się rozsypują.

Pytanie do pana ministra kultury i dziedzictwa narodowego: czy naprawdę nie widzicie państwo potrzeby remontu i wsparcia gminy, która chce dbać o zabytek unikalny w skali Polski?

Magdalena Kochan
Stanisław Gawłowski